

Eas Latweeschu draugs.

1844. 28. September.

39ta lappa.

J a u n a s f i n a s.

Is Peterburges. Augsti zeenigs Keisers irr lizzis diwus semneekus ap-
dahwinahrt fudraba gohda-sihmehm: to weenu, kam wahrds Iwan Logi-
now, par to, ka winsch eelsch sawada fabrikka Peterburgē ittin labbas derrigas
rattu-fedderes taisa; to ohiru, kas wahrda Artemi Kaliakin, par to, ka winsch at-
kal eelsch sawa fabrikka, tai zeemā Pawlowo, Nischnel-Nowgorodes gubbermentē ittin
labbas flunstigas tebrauda. leetas, fewischki labbus-naschus taisa.

Is Moffawas. Jau gitckahrt waldischana ar behdahm nomannija, ka fewischi tannis mallâs, fur jau mas mescha, kâ ap Moffawu, ar katu gaddu malka paleekohf jo dahrgaka. Ezeble tadeht jau 1839tâ gaddâ sawadu teesu, ka lai grun-tigi ismekle, us kahdu wihi turpretti warroht palihdscht; un luhf, raggad schi teesa fluddinga, paht fo wiina lihds schim ar waldischanas sianu jau gahdojuse un fo nospreeduse. Pirmâ kahrtâ wiina apnehmahs, tannis mallâs dedsamus wellenus like raft un paht to gahdaht, ka laudis jo deenas jo watrak eeraddinatohs malkas weetâ dedsinahf wellenus. Ohtrâ kahrtâ gribbeja gudrus ismähzitus meisterus like atnahkt is Wahzsemmes, un wiinneem no frohna pusses par to makfaht, kad fabrikantem un gitteem eedsihwotajeem Moffawâ kâidri eerahda un mahja, kâ ihsten' krahfnî, zepli, flurstini u. c. j. pr. ja-taisa, kad grissb malku taupiht. Un treschâ kahrtâ teesa apnehmahs luhkohf, wof ne arri Kreewu semmê kaut fur akminu-ohgles at-rohdahs. — Ar sawu pirmu darbu eesahze 1841mâ gaddâ; jo general-gubbernaters tad jau us teesas luhgshanan pawehleja, lat eeksch Moffawas uhdens-kunstes to ug-guns-maschihni wairs ne eukreina ar malku, bet ar welleneem. Un to redsejuschî, arri fabrikanti paschi dewahs us to, wellenus nemt malkas weetâ, un tâ wiini ne ween jau dauds nauodu pataupijuschi, bet malka arri palikkuse lehtaka. No Wahzsemmes irr arri teescham jau preefsch gadda laika diwi meisteri atnahkuschi, kas tau-dim eemahja, kâ krahfnî un zepli gudri ja-muhre, kad masak malkas gribb tehreht. Un raug, pa scho gaddu arri jau saht ar watrak sianu fabrikus eetaischt un ar watrak apdohmu eeksch teem dsihwoht. Arri akminu-ohgles irr atradduschahs Kreewu semmê, prohti: ne taht yo Tuhla-pilsfehtas, un teesa zerre, ka jo labbakus taisihs zet-lus, jo weeglaki arri tahs akminu-ohgles dobbuhs us Moffawu; un tad tur arri us preefschu malka wairs ne paliks dahrga.

Is Wahjsem mes. Altonaes, pilsfehtā, tuwu pee Hamburges, eeraudsija

gudres swaigsnu sunnatajs zaur truhbi 25tā August jaunu, labbi leelu astes - swaigsni,
kurras asti skaidri warreja redseht. Kam labbas azzis, tas arri bes truhbes winnu
warr redseht. Asti skaidri redsam, bet ihfa.

Stahsts no filla u h d e n s.

(Virma daska.)

Kad Widsemme wehl Sweedru kehniam peederreja, tad Kreewu kesseris Pehteris
tas pirmois tihkoja, to Sweedreem atnemt. Winsch ar leelu karra spehku eelausahs
Widsemme. Tannis breefsmigōs karra laikōs dsihwoja Gaujas mallā wezs sveineeks
Sufchu Andrews. Tobrihd wissi zeema laudis, leeli un masi, wezzi un jauni me-
schōs bij aishbehguschi. Kreewus bihdamees, un zeems tik tuhschs bij atstahes, ka ne
wista tur ne atraddahs. Sufchu Andrews weens ne kustejahs no sawahm mahjahm,
tapehz ka kahjas tam bij pilnas ar tuhsku, un muggura no kaulu-fahpēhm taħda salih-
fusi un stihwa, ka newarreja pa wissam iſsteepi. Tahds behdulis winsch bishjabs kohti
no auftuma un flapjuma, un labbak' sawā filstātstabā eenaidneku breefmas gribbeja
redseht, ne kā meschā augstumu un sahpes zeest. Kad faule spihdeja, tad ar moh-
kahm iſwilkaħs us faweeem krukeem no iſtabas aħra, un nofehdahs preefch durwim us
benka; jo winsch fazzija: »Mahjai salma jumes irr, un kad Kreewi tur ugguni pee-
lifs, tad manni fadedsinahs; jo es ne warru tik drīhs gaur durwim iſwilkees, ka ug-
guns manni ne aiskemtu. Labbak' gaidschu aħra. Us reises Kreewi usnahje, kā
skudras, un no weenas mahjas us oħru kfraidijs, bet ne pautu neatradde us broh-
kasti. Tapehz arri pawissam ne kawejahs; tē bij nahkuschi, tē aishgħej, un wezzam
Andrewam ne mattu neaiskahre. Schis par to paſiſke kohti preezigs. Bet wiſ-veh-
dig i wehl weens Kreewi leelā kreeschanā atskrehje, un Andrewu eeraudsijs, aptur-
reja sawu sirgu. Winsch lihgojahs kā needra weħjā, un gribbedams runnaħt, ne
weenu wahrdū skaidri newarreja iſrunnaħt. Arduſmahm winsch brehze, un no sirga
nokahydams gan drīhs buħtu pakritijs. Andrews dohmaja, ka laikam winsch kahds
flimmineks, bet drīhs winsch no pratte, ka jits gars winau bij vaħr-pēhjis. Andrews
to brihd to nepasinne, bet meħs winau paſiħtam; — schis gars bija brandwiħna
gars. Tas saldati biex peedsehris. Papreelsch, sawu soħbinu iſwilgijs, fadausija
lohgus, un tad wezzam Andrewam gribbeja usnahkt wirſu. Bet wezzajis sawu kruki
pažeħlis, turrejahs tippri pretti. Nu Kreewi laħdedams iſwilke no fegleem pistolis,
un gribbeja wezzu Andrewu noschaut; bet pistole eekritte dubtlos, un aħtrumā to grib-
bedams uszelt, loi nevalek flapja, winsch pats garschlauku nowehlehs żella-widdu.
Kā zuhka iſwahrejjes, un tik fo ar mohkahm aktal us kahjam uszehlees, winaam zit-
tas doħmas nahże. Winsch iſwilke schiklawu un krammu, un taifijahs ugguni
usħekkilt. Andrews par to kohti iſbiħjahs; jo kad Kreewi jumta ugguni eeliks, tā
winsch fazzija: kas tad manni glahbs? Bet winaa bailes bija par welti. Saldati
ne diwi reises ne bij ar schiklawu us krammu fitris, tad jaun kram tam iſkritte no
roħkahm; — un tas aktas Tobijas to leħtak buħtu atraddijs smielijs, ne kā schis
peedsehris Mahbals. Winaam tapat iſdewahs, kā pirmu reiħi. Galwa bija fmag-
għaka, ne kā kahjas. Winsch nogħiexx aħġoħx, un kā wabbols wahrtijahs pee
semmes, kamehr aktal us kahjam iſkelle. Peeżejħeels winsch drusja paliſke stahwoħt.
Tad taifijahs iſtabā ee-eet, woi tur ugguni nedabbu sħoħe. Wezzajis, pee durwim

sehedams, dohmoja: Nahz' tik man naggōs, jo lat kahjas mannm̄ wahjas, bet rohkas irr s̄ipras, gan taħdu uswarreschu. Un jau winna gribbeja twert; bet ta ī
 paschā briħdi tas brandwihna-qars to Kreewu nosweede pee semmes, un schis pahr
 durwju flegsni eekritte iħtabā un ta weżżej Cham isspurke. Schim nu atkal leelas
 bailes. Jau garrā redseja sawu mahjina deggoħt, un toomehr newarreja ne fo dar-
 riħt. Bet Kreewus usneħħme atkal zittas doħmas; winsch iħtabā eeraudsija gultu ar
 spilweneem ustaifitu, par to winnām leels preeks bij, un winsch iswilke sawu soħbinu,
 kā tur buħtu kahds prettineeks bijis. Prettineka tur nu gan nebix, bet taħħas gul-
 tas winsch labprah tħollista, jo tur jau daschu naudex mazzinu un lakkatixu apsleħptu
 bij atraddis. Tapexx winsch saħke ar sawu soħbinu kreetni toħs spilwenu kappah,
 un spalwas weħjā isputtinah. Weżżej Cham warren schehl palikke, kaf wiċċa miex-
 għallika tikkie ispoħġista, jo winsch nakti żittur ne kur tik labbi newarreja glahbtees no
 auksuma, ne kā sawā fil-kā għall-ka. Winsch behdigs f-kartijahs jaur lohqu sawā iħtabā.
 Saldaxs patlabban paneħħme weenu frilvenu appakusch paduſſes, kā Iggaunis sawas
 duħdas, un gribbeja aħra nahkt. Nu Andrews lehnit im willahs us paħħu bejnka
 gallu turu pee durwim, to bleħdi gaiddidams. Schis arri ne zik il-
 krisdams isnahze, — un paħħa Andrews roħkās eegħejhehs. Kā firnek-
 lis mušču, jeb kā wilks jehrixu, ta weżżej ħands Andrews winnu fakhekre. Bet
 fo nu darrriħt? Saldaxs saħke raustiexx un jau atkal buħtu isspruzzis,
 kaf Andrews roħku nebuħtu pabahsis aix kafl'autu, un kaflu winnā fasscha uaud-
 sis. Gon iħsti winnu negħibbeja nonahweħ, bet Deewam schehl, schis us reiħes roħst pa-
 likke. Ussinis, jaur brandwihnu fakarsuħas un ar kafla-sħnaugħchanu galwā fad-
 sis, winnām padarrisa gallu. Wiċċa dweħsele tur aħsgħajje, kur ta dseħreja Maħbala
 dweħsele bij aħsgħajji. Tas Kungs wiċċu bij fitiġi, ka tam bij jamir. Andrews
 puħżejahs, zik speħħdams, to aċċiħwinah. Winsch winnām arraħiġja sawillku kafla
 autu un arraħiġja kruċċiż walla, bet wiċċi par welti; wiċċa dweħsele bija isgħażu
 kamehr weħl ar wiċċu darbojha, eeraudsija masu kruċċu appakusch krekla us kruċċim,
 un schis kruċċiż, — ak sawas behħas! — riktegħi tas-pax biha, kaf sawam paħħam
 deħlam bij apkahr is-paklu, kaf to preiħi kahdeem gaddeem bij pawaddijs Swee-
 dru-Kejnha deenestā. Weżżam Andrewam leelas skumjas usnahze, faru weenigu
 behrnu usdohħmajha, kam warri buxt schis Kreewus dsibħi u tħalli
 saldaxs kledse: Mans deħls, mans deħls, kur tu effi? Kaut mannas aż-żi tewi
 redseku! Mani tħixx minn isħaq kollha, mani kollha neplautas, mani
 spaiti pee mallas noxiex — rikħoħ un waikkards es tewi għadu, ka tu buħtu nahjix,
 sawam weżżam teħwam paħħidsext. Mans deħls, mans deħls! Ia Deewi tewi
 mannix aktal aċċidħ!

Jebschu Andrewam leelas behħas un saħpes par sawu deħlu bij, tad toomehr
 winsch doħmoja: labbi, ka manna feewa naw mahjā (jo ta ar goħwim un kafah
 arri mesħa biji nobegħu); tali weħl leelakas behħas buħtu, scho kruċċu redsoħ, ne kā
 manni. Un winsch no feenas schkirbahm fuħnas iswilżi kruċċiż turpat glabbaja,
 loi ne weens to nedabbu joħi redsżejt. Bet pax to weetu labbi weħroja. Ne zik il-
 għid qarri zeema eed-ċiħwot ja no mesħa pahrnahze, un weżżei un jauni sapuljejha
 ap Andrews, kaf stahsroħ, kā winsch to Kreewu nokħwi, un kā wiċċa pa scho laisku

gaddijees. Winsch fahke stahsicht ar dauds assarahn, un winna seewa un winna draugis dohmaja, ka winsch laikam raudoht no isbailehm, ko iszectis ar to peedsehruschu saldatu. Bet winsch ihst opraudaja sawu paschu behrnu. Beema laudis aprikke to nomirruschu saldatu, winna pascha seewa aistaifija ka warredama tohs sadanficus lohgus, un gahdaja sawam wezzam wihram atkal gultiu, ka tas filia weetä warreja gulleht. Ed wissi eedschwotaji puhlejahs ikkats sawas mahjäts atkal opkooptees, gerredami, ka nu ar Deewa palihgu karek breefmas wairs ne nahks. Un ta arri bisa. Kreewu keiseris bija usnehmis wissi Widsemme; Widsemme nu winnam pascham peedreja, un winsch to tikkat labbi fargaja no eenaidneekeem, ka arri wissi pehznahkami keiseri. Bet nu Andrewwa seewa fahke behdatees par sawu dehlu, ka wezza Tobijasa Anne. Winna trihs, tscherr reis par deenu isgahje raudsities, woi winnas dehls neatnahfschoht. Un newarredama fagaadihi, deenä un nakti raudoja un schehlojahs: Mans dehls, mans dehls! tu muhsu azzu gaifchums, kapehj tu aissagahjis? Kur tu effi? Woi tod tu neatnahksi? Andrews us scheem mahrdeem atbildeja nopuschdamees: »Seewin' mihta, effi kluffa, sawam dehslam labbi klahjahs!« — jo winsch dohmaja, ka tas jau pee Deewa aissagahjis. (ittas dallas us preetschu) P.

(36tai un 37tai lappai pawaddons no wessela bohgena, kur atrohdahs I. Jaunas sinas; un prohti: pirma, is Gaujenes draudses, pahr to, ka tur jaunu tapsehtu eeswehtja; ohtra, is Turkussemmes, pahr to, ka tur kristiteem laudim Turkij jaunu basnizu gohse tschuppä; un trescha, is Ahfrikas, pahr to, ka tur tee pagani beswainigu zilvelu noteize par burwi un to nomehrdeja ar breefmahm. II. Kristiga iesslaidroschana ta gettorta baust. — 38tai un 39tai lappai arri pawaddous no wessela bohgena, kur atrohd I. Pirmu dallu no sawadas mahzibas, kas slimneekem par sivehtigu usflubbina schanu un par ihstenu opmeerina schanu. II. Dseefma, dseedama, kad skohlu fahl. III. Trihs jaunas bishbeles=jautaschanas.)

Sinna, jik naudas 27. September mehn. deenä 1844 eelsch Rihges makaja par daschahm prezzehm.

Makaja:	Sudr. naudä. Rb. K.	Par	Makaja:	Sudr. naudä. Rb. K.
1 puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggū	1 45	1 pohdū (20 mahrzineem)	waskū	6
— meeschu, 100 mahrzin, smaggū	1 15	— tabaka	= = = = =	— 75
— kweeschu, 128 mahrzin, smaggū	2 10	— siveesta	= = = = =	3
— ausu	— 80	— dselses	= = = = =	— 75
— firnu	— 1	— linnu, frohna	= = = = =	1 40
— rupju rudsu, miltu	— 1	— brakka	= = = = =	1 10
— bihdeletu rudsu, miltu	— 2	— kannepu	= = = = =	— 75
— bihdeletu kweeschu, miltu	— 2	— schihihtu appinu	= = = =	2
— meeschu, putraimu	— 1	— neschelhtu jeb prezzeß appinu	1 20	
— eesala	— 1	— muzzu silku, eglu muzzâ	= =	6 25
— linnu, sehklas	— 4	— lasdu muzzâ	= =	6 50
— kannepu, sehklas	— 1	— smalkas fahls	= = = =	3 75
1 wesumu seena, 30 pohdus smaggū	4	— rupjas valtas fahls	= = = =	4 10
barretu wehrschnu galku, pa pohdū	— 1	— wahti brandwihna, puffdegga	=	9
			dimdegga	= 9 10

Rihds 27. September pee Rihges irr atmahkuschi 1434 kuggi un aissbraukuschi 1166.

Brihw vrilleht, No Widsemmes General-gubbernements pusses; Dr. C. E. Vlapiersky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s
pee № 38 un 39.

21. un 28. September 1844.

Slimmineekeem

par

swehtigu uskubbinafchanu un par ihstenu apmeerinafchanu.

Ka winsch laudis mihlo! wissi swehti irr tavâ rohkâ. (s Mobs. gr. 33,3.)
(Vierma dassa.)

Usfahfschanas wahrdi.

Kad schahs lappinas, ko tewim, mihtais slimmineeks, dohdam rohkâ, tewi preezina tavâ behdu lafzinâ; kad tee tavu prahcu greesch us to, kas schinni tavâ pee-mekleshanas laikâ pee tawa meera waijadsgis; kad tee tewi stiaprina tavâ tizzibâ, tad lai irr gohds un flava tam Deewam, kas pahleeku wairak irr darrisjis par-wissu, ko mehs ar faweeem wahjeem raksteem dohmajuschi darriht.

1. Jesus slimmineekeem draudsejahs.

Wehrâ leekams un pee sirds nemmams gan, ka muhsu dahrgais Kungs un Petersais, meesâ mihtoht semmes wirsu, tik dauds darbojees ar slimmineekeem, tik mihsigli ar teem facizis, tik schehligi coh peenehmis. Zik ween un kahdi ween pee ta nahze, tee pee winna arri warreja preeer. Sirds winnam par teem eeschehlojahs, ausis tam ne apnikke us teem klausoh, un rohka bij gattawa teem palihdseht. Zik mehs laffam, ka winsch pats pirmais tohs usmeklejis, un ne kad neredsam, ka weens weenigs aifgahjis, ko tas Kungs nebuhs preezinajis, kam winsch nebuhtu palihdsejis.

Tapehz tad arri wissi pee winna kritte, un kam ween kahda waina, tas jau preezigs, kad ween winnam warreja rahdices un tam sawu wainu isteikt. Kas pats ar sawahm kahjahn nesphehe pee winna ikt, tas liske, lai zitti to ness, un ta ap Jesu arween faspreedahs pulks nabbadisnu, kas no winna zerreja dabbuhc, un dabbuja teescham to glahfschanu, ko zittur gan welci mekletu. Zitti, sawas meefas slimmibas deht ween pee winna veegahjuschi, eepasinnahs ar winna paschu, un ar winna mahjsibu usnehme winnu, un winsch teem dewe palik par Deewa behrneem, kas us winna wahrdi tizz, ta, ka gan warr fazzicht: at to slimmibu teem effoht meesa un dwehsele isglahba.

Woi nu tewim, mihtais slimmineeks, ta nebuhs jo dahrga, swehta leeta, scho mihsigu, schehligu sirdi, kas Jesum bij us slimmineekeem, tavâ sirdi speest un glahbaht. Winsch muhscham tas pats, un tahda patti arri winna mihestiba, ar fo par wahrguleem apschehlojahs. Woi tas tew nedarihs drohfschu us winnu tizzetees? Kad winsch scho paschu deer' wehl staigatu apkahrt labbu darridams, woi tu ar steigschann nestigtohs pee winna klahc, tam sawas behdas isteikt, drohfschi pakahwees us to, ka schis lauschu schehkorais par tewi ta apschehlofees, ka jau par daudseem winsch apschehlofees. Wof tu daschkahrt par to nopustees, ka pee winna schim brihscham

newarrt tikt klaht? Par ko tad wünsch fakka: meklejet, tad juhs atrasseet? — Mekle ween winnu, mekle, wünsch cerim irr turumā, un cerim irr winna apföhlischana: tas Rungs irr turu wiſſeem, kas winnu peefauz, wiſſeem, kas winnu eekch pateefibas peefauz. Wünsch darr, ko tee gribb, kas winnu bihstahs, un kausa winnu kleegschau un teem palihds. (Dahw. ds. 145, 18. 19.) Pee tawahm ziffahm wünsch peestahjees stahw. Woi naw tees, kad tu ar sawahm azzim to redsetu pee cerim stahwoschu, ak zik tad tu winnam isteiktu, kas tawu firdi graustin grausch, zik tad tu atwehletohs winna schehlastiba? Swehtigi irr tee, kas nereds, un comehr elß! Nu tad atwerr sawu firdi un to istelz winnam reescham; wünsch tewt kausa, un tawas gaudas winnam tapat pee firds eet, ka to reis tam gahjufchas nabbadisnu gaudas.

Leesa gan, tahdus brihnumus wünsch taggad nedarra wiss, kahdus coreis darrisjiss. Bet winna rohka naw paſhfinata, ka tew newarretu palihdseht, kad wünsch no-lehmis, ka paligs cerim derr, un wünsch tew arri neleeds, lai tu to no winna isluhgstu. Un lai wünsch arri schahdu tawu luhgfschanu nepaklausitu, ak dwehfele mihla, zik cerim winnu tak waijaga zittas leetás! Wünsch tak tas weenigais, kas tewi svehtu darr. Un jo turaki naht leela atbilfchanas deena, nemehrojama muhschiba, jo skaidrakt tew ja-manna, zik lohti waijadsga cerim winna schehliga drauga' firds. Lai tadehk tawa firds par to preezajahs leelá preeká, ka wünsch ibpaschi flimminees keem tahds draugs, un ka tu, lai tu buhtu zilwezisch kahds buhdams, pee winna warrt pee-eet klaht.

2. Pee flimmibahm, ko Deews mums peefuhca, tam allaschin jo mihligs padohms.

Kad flimmiba tew peefitusees, kad tew daschkaht paschā darba laikā ja-gult pee semmes ar sahpehm pahrnemts, tad farā firdi kohpi schahs dohmas: bes sunnas negulu, bes sunnas nezeeschu. Né, mihtais, bes sunnas ne kas tew ne-useet wlfs, bet kas ween tew useet, tas cerim usfuhihs no schehliga Deewa, kas to ween gribb, kas cerim leeti derr. Raug', Jesus leezina, ka ne weens swirbuls semme hekriht bes debbeſs tehwa sunnas, ka arridfan tawas galwas marci wifsi irr isskaciti. (Matt. 10, 29. 30.) Kå nu gan bes winna sunnas un wehleschanas tew flimmiba warri uskrist? Ar to ween tu jau warri nemtees drohſchā firdi un labbā prah̄tā. Bet, ak! zik wairak wehl tas tew drohſchinahs, kad tu apzerre: ka wünsch ar jo mihlutehwa padohmu tew usfuhta wifsi, arri to, kas tew jo gruhti paneſſams, un kas tew leeti derrehs gan, kad tu ween peenemmi winna pamahſchanu. Ar tahn dohmagm ween nekaujees, it kå Deews tewi buhtu atstahjis un pamettis. Lai woi patti tawa firds tew pahrnemu: tu to gan effoht pelnhis no ceefas, ka Deews sawu rohku no tew ateauj, lai tu buhtu jo leela grebzineeks, to ween tiggj drohſchi: taws Deews un Pessicais gribb tewi isglahbt un svehtu darrige, un kad pats ween ne-efsi prettineeks, tad ar fcho paschu tawu meefas flimmibu wünsch apnehmees tawu dwehfele isglahbt. »Deews irr mihlestiba« (1 John. 4, 16.) schee wahrdi lai irr tawahm tumfchahm behdu deenahm par gafschumu, un tawahm naaktim par spihdeksi. Zik bresmigi arri behdas ap tew krättahs, to ween tizzedams

tizzi: Deewos irr mihlis tiba. Pee ta ween turrees, zif arr' taws balligs prah-tinsch stohmabs. Debbees un semme suddihs, bet schee wahrdi nesuddihs; ar tawa Pestitaja offinim tee apseegeleti; eeksch wiina tee gan un Amen. Ak tawu grehj-necku, kad tu teem netizzetu ar wiischkin tizzi gaudi!

3. Kas wiina mihligs padohms, to issfinnaht lai tew
ruhpj leelâ ruhpeschanâ.

Ka tawam Deewam un tawam Pestitajam irr meera dohmas par tewl, tas irr teesham teesa; jo wiisch pats fakka: Es finnu, kahdas dohmas man par jums: meera dohmas un ne kaunuma dohmas. (Jer. 29, 11.) Bet kas rad ihsti wiina padohms, ko wiisch ar scho flimmibu tew ihsti gribb fazzicht, ko ar to gribb pastrahdaht eeksch tewis? To mekle mekleschanâ. Ak ka zilweki par to aplam ne ko wijs nebehda! Kad teem useet flimmiba, woi zittas kahdas behdas, tad us to ween lauschahs, ka to nokratticht. Bet retti kahds apdohma, us ko tam usgahjis tas, ko wiisch zeesch, un ko tam buhs darricht, lai paschas zeeschanaas tam irr par augleem, un lai zaur rahm noteek Deewa labbais un schehligais prahs. Kad tu, flimmineeks mihlais, stipri tizzedams tizzi, ka tawas behdas irr mihla tehwa fuhtitas, kam fwehta, gudra siiana pee wissa, ko ween darra; kas tadeht krusu tew ne + usleek tiht tâpat ween, bet ar to tew gribb pamahzicht us muhschibu, tad teesham tas tew gan ruhpehs leelâ ruhpeschanâ, lai noteek arridsan, ko wiisch tik mihligi nodohmajis. Sinnama leeta gan, ka tu wehlesti, lai krusu tew atnemmi, un ka pats, zif sinnadams un spehdains luhkosi to acbihdht no feris nohst, comehr bes grehka un Deewam padohdamees; bet wairak wehl un labbaki peeluhko, ka taws krusus tew tohs labbus auglus dsemde, ko Deewos ar to tew nodohmajis. Ak tawu noschelosamu zilweku, kad taws peimekleschanas laiks aigahjis, un tu tuksch palizzis no tafs Deewa fwehctibas, ko wiisch gribbeja, lai tas pats tew nefs! Nè, mihlais, ar to lai taws prahs lauschahs par wissahm leetahm, ka tu dabbatu isprast, us ko Deewos tew tafs behdas ussuh-tihs, un kas tew ja-darra, lai tafs tew tohs fwehtus auglus nefs, ko Deewos ar rahm tew nodohmajis. Luhgtees tew brihw, lai Deewos tafs atnemmi atkal; rahdu luhgschanu Deewos neleeds un nesmahde, bet luhdsi tahdâwihsé: Mihlais Deewos un Pestitais, tu gan no-prohti, kas man derr jo leeti, darri tad nu ar manni pehz tawu prahtu! Darr' gal-lu mannahm behdahm, bet agrakti ne, kamehr taws fwehtais prahs pee mannim isdeweess!

4. Schis Deewa padohms daschahds, ta, ka zilweki paschi
daschadi sawâ buhfschanâ.

Sinnama leeta, ka Deewa padohms naw tas pats pee wissu zilweku behdahm, bet kahds kurech kars zilweks, tahds Deewa padohms pee ta ihpaschi. Kad tu, flimmineeks mihlais, neatgreeses, sawas deenas effi nodishwojis grehkeem falpodams, tad tew buhs dohmati, ka taws muhschigs apschehlneeks flimmibu tew pefuhltihs teesham us to jo wairak, lai tu sahkti apdohmatees, un ka ar sitceneem gribb aigreest tewi, kas par glaudeem naw behdajis. Ak, kaut jelle tu klauscu wiina mihligai balsi, kas tew usfauz; steidsees, ka tu sawu dwehfeli isglahbtu! Kas sinn, woi schi naw pehdiga reise, kur wehl peezeschahs ar tewl, pee ka tik llgl darbojees pa welth-

Jau wünsch wairak, ne kā tu pelnijs, tewi schehlo ar to, ka neimittahs darbotees ar rawu sagahnitu dwehfeli, ka sawas mißlas tehma rohkas pehz tew wehl steepdams issteepj, lai wünsch tew peewilktu pee sewis. Warr buht, ka mas ween deenu tew wehl atleek, kamehr schehlastibas durwīs tew muhscham aissflehtas. Afsauzees tadeht, kad wünsch tew sawi pee svehtishanas; jo tu nesinni, woi muhscham wiina mißligu balsi wairt dsirdest.

Bet kad tu jau atgreeses, kamehr wehl bijis wessels, kad effi ihstens Deewa behrns, pilns Deewa schehlastibas, tad behdas, ko Deews tew nospreesch, tak mißlesibas spreediums un tew par svehtibas dalku. Taws Kungs un Pestitais tewi ar to gribb jo zeeti dibbinahc eelsch sewis, tewi fargaht, lai tu pasauli nemihle, lai tu nepihcohs ar tähdeem pinnekleem, kas rawu dwehfeli fasalista us muhschigu pasuschanu. Wünsch tewi ar behdahm gribb mahziht sewi paschu pascht, kahds wahjsch, woi kahds stiprs effi sawā tizzibā un pazeeschana. Pa tāhm labbahm deenahm tu, wart buht, dohmajis, ka tawa tizziba, tawa pazeeschana un zerriba, Deews sinn, zik leela. Nutew buhs atsicht, zik masina ta, zik wahjsch tu pats; jo tawas behdas tew uslikas, lai rawu tizzibū pahrbauda, lai tew wehl tuwaki wedd pee Jesu, lai tewi mahza sawu Deewu peeluhgt jo dedsigs garra, jo pastahwigs palaufschana. Tad tu mannijs, zik schehligs wünsch us tew atgreeschahs, lai gan tu effi pilns wahjsibas un wainu, un to mannijs, tawa tizziba buhs stipraka, tawa mißlestiba buhs leelaka un tu pats jo zeetaki feet peseets buhsf sawam Pestitajam. Warr arridsan its padohms wehl Deewam buht ar rawahm behdahm. Warr buht, wünsch gribb ar tāhm tewi ismahziht schehloht zittus ioahrgulischus un tāhdā schehligā prahā, tāhdā lihdsgeetigā firdi jo deenas jo wairak to Kungu Jesu Kristu apwilkt. Pats ismahzihts behdu skohlā, pehzak sinnasi un practisi behdulischus pamahziht un eepreezinahc un teem palihdscht. Bet kas nu gan tohs auglus wissus warr isteikt, ko tawas behdas tew nessihuhs. Jo skaidraki tu pahrinni sawas dwehfeles buhschanu, sawas grehku wainas un kafkes, jo skaidraki tu arri pahrinnasi, kapehz kurrā kahdā reise taws muhschigs apschehlorais tew tawas behdas ihsti usleek. Un to ween tizzi stiprā tizzibā: zik svehtu auglu tawas behdas tew ween warr nest, tik Deews tew arri nodohmajis, un tas irr wiina schehligs padohms, ka fcho auglu deht tewim usleek behdas.

5. Waijaga tadeht, ka tu sawas dwehfeles buhschanu freeeni isluhoku.

Woi nu tew neruhpehs wiss svehtā, leelā ruhpeschana, kā gan irr ar rawu dweh-feli, un lai tu dabbutu skaidri sinnah: woi teefham effi schehlastibas kahrtā jeb woi wehl pasaules behrnu kahrtā, nomirris pahrkahpschanā un grehkds, bes atgreeschanas un tizzibas? Ka tu nu ismekletu sewi paschu, us to tewi skubbina, un pee ta tew passhds ta flimmiba, kas tew usfuhtita. Warr buht, ka ta us mirschana! Bet lai arr us mirschana nebuhtu, us to tak irr, ka tewi mahza gattawam buht; jo tu to latku un stundu nesinni, kād taws Kungs nahkams. Woi tad nu tew gauschi neruhpehs to sinnah: wof effi gattaws to faneme, woi gattaws aiseet no schekenes muhschiga teefataja preeskchā. — Tawa flimmiba ne ween tewi skubbina, lai tu ismekletu sewi paschu, bet pee ta tew passhds arridsan. Tā kā Jesus to kurlu, kam walloda

bij panemta, »nehme sawrup no kaudim« (Mark. 7, 33.), lat pats weens ar to labbaki warretu durbotees, ta taws schehliqs Deewis ar to sliminibu cewi nehmis sawrup, lat pats weens us tewl runna fleppenibâ un klußumâ.

Wessels tu, kas sinn, ais darbeem wot ais pasaules lustu trohksna newarrejis cikt pee dwehseles ismekleschanas. Bet te nu tu gulli pee semmes; us darbu naw spehka, us pasaules jakti prahs naw wairs ta, ka tew bijis gan; te nu tu gulli daschu stundu kaidri weens pats, te nu tu newarri ackautees no ta, ka dohmas tew ne-greestohs us Deewu, us tawu dsihweschau wiina preefschâ un us wiina svehtu muhschibui. Af, luhdsams, schahdas dohmas jelle neluhko nohst no fewim fist. Kad to darii, kad tu nebehda par to, ka tewim klahses muhschibâ, kad tu ar pasaulegahm dohmahm ween kausees, wai, wai, zik leela tad tawa leeka drohfschiba, tawa firds, geetiba, un zik leela tadeht arri tawa pasuschana!

6. No firds atgreestees gan waisadsecu, kamehr tu wehl wessels.

Gan tew nu pat ween nebuhtu wiss bijis ja-dohma us sawu muhschigu svehtibui, un ja-taifahs aiseet no scheienes. Seign jau, kamehr tu wessels wehl, tew tas buhtu bijis ja-apgahda. Un zik tu laimigs taggad, to fenn darris! Zik tu laimigs, kad tawa firds tew leezina: ko tu meefâ dsihwosis, to tu dsihwosis eeksch Deewa dehla tizzibas, kas tewi mihlejis un fewi pafchu par tewi nodeweess. (Gal. 2, 20) Kad tawa firds ar to warretu eepreezetees reescham, ka rawas ihstenas tizzibas un atgreeschanas deht tu dabbujis schehlastibui un peedohschonu, un ka tu turrejees ustizigti pee sawa Deewa un Pestitaja, lat gaa wehl eeksch wahjibas, tad tew nebuhtu nu wehl ja-taifahs us nahwi, nu wehl, kad ta jau sohbu galids; tad tew nebuhtu ja-dohma, ka sawus parradus islihdsinah ar Deewu, nu pat wehl, kur jau tewi fauz preefsch sawa sohga krehsla. Bet af! tu sawas wesselibus deenas, kas sinn, pawaddisjis nebehdbâ, tu no grehkeem apmahnishs teem klausijis un kalposis, un wiina pinneklos jo deenas jo zeetaki sapinnees.

Warr buht, ka sawos grehlos ar' effi pe dsihwosis sawu wezzumu. Af, zik mihligi Deewis par tik dauds gaddeem tewi fauzis pee sawas walibas, zik spehzigti wiensch tewi kubbinajis us atgreeschanu! Bet wissu to tu pahr galwu laidis un nizzinajis. Zik leels nu gan taws grehku puls, zik leels taws grehku parrads, un zik leela ta passchana, ko pats fewim fataisjisis! »To pe hz rawas zeetas un neatgreestas firds tu pafcham faktahjees par mancu to dusmibu us to deenu tahs dusmas un parahdischanas tahs taisnas Deewa sohdibas, kas ikk atram atmakkahs pe hz wiina darbeem.« (Neem. 2, 5. 6.) Tu warretugan gulleht us sawahm zissahm preezigs firdi, us Deewu palahwees, un muhschigu dsihwoschanu gerredams, un, raug', nu tew ja-gult weenâs bailes, sawas preefschajas dsihwoschangs deht. Lew, warr buht, taggad mas ween laika wehl us to, ka tu atkal dabbetu rohkâ, ko sawâ nebehdbâ gare durwim effi laidis. Bet ko es faktu aplam, ka tu warroht rohkâ dabbuh! Ne, tahs deenas, ko tu nodsihwosis, tu newarri atdsihwoh; kas par tahm tauna notizzis, tas newarr accikt, un lat tew jerriba gan necruhfisi, ka tak wehl effi isglahbjams, sawahm aždim loi arri necruhfisi offaras, ar ko tu norauedes par sawu leelu gekkibui.

7. Newarr fazziht, fa flimmineeks newarretu arri
wehl atgreetees.

Lai nu gan ne weens us to newarr drohschi uslaistees: gan atgreesischohs wehl, slims palizzis, un lai atgreeschana flimmineekam buhtu jo gruhta, to jau newarr fazziht, fa flimmineekam pa gallam ar wissu atgreeschanu. Nè, Deewa schehlastiba bes galla un bes mehra grehzineeku leek zerreht, kamehr ween dsihws, fa wehl buhs ap-schehlohts. Deewa wahrdi sohla, ne weenam wsi ohtram, bet wisseem: Kas ta Kunga wahrdi peesaiks — no firds —, tas tiks isglahbts (Ap. darb. 2, 21.). Kas irr isfalkuschi un kam slashyst pehj taisnibas, tee tiks veepildits. (Matt. 5, 6.) Deewa wahrdi par Jesu to leezibu dohd: fa tas muh-schigu pestifchanu sagahdajis (Ebr. 9, 12.), un tadeht arridsan weenumeht warr isglahbt coh, kas jaat winnu pee Deewa nahk, allashin dsihwodams, fa winsch coh aissahw. (Ebr. 7, 25.) Ak! rawu svehtu laimi, kad cewim, flimmineeks michtais, rawi grehki jau paleek schehl un kad tawa firds tevi ehd winnu deht! Za irr rawa Deewa schehlastiba, tas irr winna svehta garra darbs, ta irr winna leeziba, fa sawu rohku no tew neatrahvis, darbojahs pee ta, fa tu pallktu svehts. Nepeewiltees pats dohmadams, un zits lai tevi nepeewill fazjidams: taws nemeers grehku deht effoht wella kahrdinaschana; no ta waisagohr atkautes ar schahdahm tohdahmpasauligahm dohmahm un leetahm. Bos prahs, dohmaht: grehku noschehlums, kas cewim grehkus reebina un tevi dsenn pee Deewa melleht schehlastibas, tas buhtu wella eepuhst? Kad wels ween warretu, tas labbaki tew liktu snaust leekä drohschibâ, lai tu ween ar saweem grehkeem aiseetu us pasuschanu. Nè, schi deewischkiga noskurschana irr pirms sohls us isglahbschanas jellu. Dauds nelaimigi grehzineeki atrohdahs, kas fa akli steidsahs us pasuschanu, kas sawas pehdigas deenas nodsihwo taï paschâ nebehdibâ, ar ko tahs zittas pawaddijuschi, un neatmohdahs wiss us svehtahm dohmahm. Zik laimigs tu nu telzams, kas atmohdees, pirms ne ka schehlastibas laiks pa gallam. Dohd' tadeht weetu Deewa garam, un atsikstees par wainigu. Zik leels taws grehku pulks un zik smags; zik to Deewa dahwanu, ko comehr effi dabbujis, un kahda tawa nepateiziba, ar ko tu Deewam mafajis, to apdohma; tawa firds lai par to kaunahs, un tas lai winna wissus grehkus reebina.

8. Ne ween rihscham, leelam grehzineekam waisadsigs,
fa tas atgreeschahs.

Tu, warr buht, gan neapgrehkojes ar ne kahdeem rihscheem, leeleem grehkeem, bet woi tapehj nu jau bijis ihsti Kristus tiggigs, ihstens Deewa behrns? Kaudis tevi gan faukuschi par gohdigu zilweku, un tak tu wehl tahlu bijis no Deewa walstibas, jo laudim neredscht doschas kahribas waldijuschas par rawu firdi. Mas ween tu, kas siun, par to behdajis, fa tu sawam Deewam buhtu patikams un peeneimmigs, bet wastrak par to, fa tu zilwekeem istiktu un patiktu. Tapehj ween tu gandasch ko-labbu darrisjis. Mo blehdibas tu fargajes ween, lai tew blehdibas kauns un sohdsba nebuhtu kanshu preekschâ. Us Deewu tu ne mas, woi retti kahdu reisiti dohmasis, un ollash tu bijis gattaws Deewa labpatifschana un dravdibusu tsdoht pat

pasaules gohdibū un pasaules mantahm. Deewa leelas dāhwanas tew naw pee firds gahjuschas tā, ka tu sawu Deewu buhtu mihlejis un tam pateizis. Zik tu tam pateizis, to tu patelzis ar wahrdeem; zik tu to peeluhdsis, tu neluhdsis no firds dibbina. Tu to gan gohdajis ar sawahm luhpahm, bet tawa firds bij' tahlu no winna nohst. (Matt. 15, 8.) Tu gan Jesu fauzis par sawu fungu, bet tu pa prahtam nedarrijis winna tehwam debbesis. (Matt. 7, 21.) Brahlū mihlestiba, pee ka Jesus ihstenus mahjeklus warr pasikt, pee tew nebij wijs redsama, bet naids un fkaudiba un atreebschana tew mitte firdi. Us to, kas latzigs, taws prahts irr greeeses un lausees, un kas isnihzigs, to tawa firds mihlejusi. No Deewa nogreesees, pee pasaules tu wijsklim issi peekehrees. Tahds tu nodishwojis sawu muhschu, ne kad tu nenoschehlojis sawas nabbagas dwehfeles pohestu; un ja wehl kahdu brīhd' biji kā noskummis par to, un spreedi, ka tew waijagoht zittus zekkus usnemt, tad tu par scho spreediumu ne ko wijs nebehdajis un ne ween palijis, kahds tu bijis, bet dīltaki ween eestidjis grehku purwā; meefas prahts dobbujis wirfrohku; firds nefille neds us Deewu, neds us sawu Pestitaju; tu nizzinajis winna mihlestibu, winna labbadartijumu, winna affini un nahwi, ar ko winsch arri tewi atpestijis no tāhs viltigas dīshwoschanas. Un tak tawa firds tew naw ehduft par to, jo pee pasaules behrneem tew bijis gohds, un ahrligu gohdu tu arri Deewam dewis bosnizā, un mahjās ar saweem pahtareem, woi nu kā tee wariseeri, lai laudis reds, wol capehz, ka tu dohmajis, tas tewim buhs tverfmes sawā neatgreesiga prahta. — Kā nu irr? Woi schis speegelis tewim rahdijis, kahdā gihmī tu? Ak, tad pats gan redsedams reds, ka tewim naw nei ihsta atgreeshana, nei ihsta tizziba, kas zilweku darra svehtu. Tahds, kahds tu dīshwojis, tu pasuddinajams ween, un tahds nomirris, tu tifsi ellē un mohkās. No Deewa walstibas tu tik pat tahlu, kā pats jo leelakais grehgineeks, un lai tu gan leezees deewabihjaschanu zeenijohts preefsch kauschu azzim, firds tew samaitata rahda patti, kā dascham leelam kaundarrītajam. Dohd' tadeht weetu tai Deewa schehlastibai, kas pee tewi ar flimmibū darbojahs, lai tu no firds sawus grehkus atsiktu, un vasemmojees no wijsas firds preefsch tawa Deewa un Pestitaja, luhgdamis schehlastibu un apschehloschanu.

9. Zitt zilweki pafchi wainigi pee tā, ka flimmī.

Bet, kas sinn, woi tu nebijis besdeewigs teefcham, un patti flimmibā woi nebuhs gehlusees no tawas besdeewibas un negantibas. Tā, kā dauds flimmineeki ne mas wijs naw wainigi pee sawas flimmibas, tā atkal zittieem flimmiba ar winnu pafchu wainu ween useet. Kas tad nu nesinn, par kahdu pohestu grehks irr zilwekeem schinni muhschā! Zik ween kahribas zilweku pohestu, kā nemahjisees tāhs sawaldiht ar Deewa schehligu paligu. Leelas firds grehgigas dušmas wijsas wesselibū warr sa=ehst. Ismissuschas firds netizziba ar saweem firdsehsteem jau daschu zilweku nogallinojusi. Bet neschkīstiba un zitt grehgiga valaidiba, — ak, lai nedohd Deews! — zik no saweem falpeem ta jau nomaitajusi. Zik to jaunektu gan, kas bahli, nomehrdeti, faktuppuschī, rahdidami rahda, ar ko neschkīstiba saweem falpeem makfa. Ar nelabbahm wahtim apmesti, no puhschneem smirchedami, puhsapuüschi gahnekli, dauds tahdi jauni jau nosprahgst maistas kahrtā. Un dsehraji, tee ne ween nodser sawu nauđu, ne ween

baddu mehrde seewu un behnus, tee nodserr arti sawu wesselisu, notebre sawu mee fas speku, nodelde sawu prahru un sapraschanu, nowezzojahs preeksch laika, un no-beids sawu grehku muhschu daudfreis ar breesmahm.

Kad tu, draugs mihtais, arti tahds, nu tad gan tew ar gauschahm assarahn ja-noschehlo sawu grehku negudriba. Tu nu plauji, ko pats essi fehjis; grehks tewim makfa, ko tu pelnijis; wels tewim fuhru, ruhku auglu pilnu mehru dohd par to ma-sumian, ko tew us mosu brihtian dewis faldumā eebaudih. Ak, kaut tu buhtu klau-fuis us sawa mihtla Deewa un Pestitaja balsi, or ko us tewi deewsgan gaischi tunna-jis fahrdinaschanas loikā, ar ko faukdams tew ussaujis: «Mans behrns, kad grehjineeki tewi willa, tad ne-eij.» (Cal. sat. v. 1, 10.) Ziftu buhtu war-rejis lalmigs buht, bet tu sawas aufis negreesis us winna balsi, tu pahr galwu laidis winna faufschananu, tu nizzinajis winna pamahzischananu, tu apzeetinajis sawu firdi. Nu tew ja-gull sawā slimmibā par beedekli wiſſeem nebehdiſeem grehjineekeem; nu tu dabbu, ko tu ar saweem darbeem pelnijis, un taws behdu flohgs tewim jo gruhes ar to, ka pats to fewim uskrahmees. Tok pehz tawa muhschiga schehlotaja padohma schim flohgam nebuhs nospeest tawu dwehſeli, bet to isglahbe no elles-mohku flohga; tam buhs agreeest tawu prahru, tewim reebinaht tawus grehkus leelā reebſchanā, un tewim doht to firsnigu apnemſchanu, ar ko pasuddis dehls taifijahs atkal pee sawa tehwa eet. Za tā noreek, tad warr zerreht, ka tu wehl buhſi glahbjams. Lai tawa meesa un dīhwiba arti nebuhtu wairs isglahbjama; zift tu laimigs, kad tawa dwehſele warr isglahbtees!

1.

K a d f f o h l u f a h k.

Meld. At Jerusaleme, mohdees.

1. Deewa! kas tu muhs essi raddij's Unsprah' un firdi, Taws svehtajs ewangeliums mihligi lihds scheien waddij's, ka schehligs Lai numis tohp pasibstams, Pahr missu zerni-Tehwā un gahdatajs, Mehs nu atkal preeksch jams Paul's pulkā, Lad dsibwojoh, Lad tew nahkan, No jauna scheitan mellekt sab-uomirsiht, Lad muhscham-teifsim tawu gohd! fam Preeksch muhsu dwehſlehm debbes moiss. 3. Svehtajs Gars! ar sawu spehku Tas irr taws wahrds, ak Deewa! Dohd, ko Nahz pee numis eeksch scho flohlas ehku, to mahzamees Zit ar preeku! To mibilejam, Usmuddina un opgaismo Muhsu tumschu To paturram Un pehz ta pascha dīhwojam, behrna dabbu, ka firdi eenemmam to labbu,

2. Jesus Kristus! muhsu glahbejs! Kas kas dwehſel' muhscham aplaimo! Bes tawas tu lihds schimi muhs llahtu stahwejs, No svehtibas Schē ne kas isdohdahs! Zapehz jauna schodeen nahz' pee numis! Ko mehs palihds Mumis masneem Tapt derrigeem tew schē luhsdam, dīrdo, Ak, atwerr muhsu Par Kristus ihsteem lohzelkeemi! — 51.

T a u t a f ch a n a s.

- 32) Kas zittam ko nonehme fleppen, ne sagdams, bet sawu gohdigu prahru apleezinadams?
- 33) Kas tos tahds zilweks bija, kas taifija nammus no fudraba?
- 34) Woi bija gndriba, woi negudriba, ka labbibu mette juhrā? 36.